

III етап — варіювання відповідей:

- стверджувальні; заперечні;
- відповіді або запитання з обов'язковим вживанням синонімів;
- відповіді або запитання з обов'язковим вживанням антонімів;
- вживання різних лексико-граматичних конструкцій згідно з

мовленням диктора (викладача).

Діалоги можуть бути двох типів:

1) для аудіювання та мовлення з диктором (викладачем) у лінгафонному кабінеті;

2) для аудіювання і мовлення між двома студентами.

Діалоги прослуховуються, вивчаються на пам'ять і кілька разів промовляються голосно.

Така активізація за допомогою виключно мовленевих вправ спонукає студентів говорити на певну тематику без підготовки. Мотивація майбутніх економістів знання іноземних мов з метою усного спілкування з колегами, вміння вести ділові бесіди, написати діловий лист, уміння коротко відповідати на поставлене запитання, вміння вживати умовний та наказовий способи у формах ввічливості, вміння перекласти економічний текст або ділову документацію. Все це вимагає від викладачів великої майстерності для забезпечення якості, знань, навичок і практичного користування іноземними мовами.

Д. М. Колотило, д-р техн. наук,
професор кафедри менеджменту

НАУКОВО-ПРИРОДНИЧІ І ТЕХНОЛОГІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ — ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

На порозі XXI століття, коли відбувається формування всепланетної ринкової системи і водночас загострення технологіко-економічних і екологічних проблем виробництва, перед молоддю постають проблеми широкої реалізації у навчанні наукового і світоглядного потенціалу сучасної цивілізації — глобальної освіти.

Сьогоднішній студентській молоді України випадає вступити в світ нових науково-технологічних, економічних і екологічних відносин країн світової економіки.

У вітчизняній економіці відбуваються принципові зміни функціональних обов'язків технологів, економістів і екологів, перш за все, на недержавних підприємствах, у приватному бізнесі, а також в управлінні державним сектором промисловості. Те, що у

часи командно-адміністративної економіки вирішувалося централізовано і направлялося на підприємства в готовому алгоритмі (фондів, витратних коефіцієнтів та ін.), сьогодні має бути опрацьоване економістом самостійно з максимальним урахуванням місцевих умов.

Зараз безпосередньо на підприємстві буде визначатись економічна конкурентна спроможність держави, перш за все, науково-технічним рівнем процесів виробництва та рівнем організаційного менеджменту.

У зв'язку з цим необхідні відповідні концептуальні зміни системи і змісту вітчизняної вищої економічної освіти. Перш за все це стосується змісту науково-природничих і технологічних дисциплін, які слід формувати в аспекті економічних категорій, як продуктивну силу у системі грошових і матеріально-енергетичних потоків конверсії природного ресурсу у споживчу вартість. Саме такий підхід в освіті вітчизняних економістів дозволить вирішити традиційну проблему ефективного функціонального зв'язку між економістом і технологом на всіх етапах виробництва і управління.

Розв'язання цієї проблеми на рівні формування єдиної концепції для розробки навчальних програм підготовки економістів у вищій школі на сьогодні не вирішується. Одна з основних причин такого стану — відсутність порозуміння у визначенні проблемного кола фахового змісту економіста, насамперед менеджера, у сфері організації і управління у різних галузях сучасної вітчизняної економіки. Навіть дефініції таких понять як «економіка» і «економічна діяльність», «технологія» і «екологія» сприймаються (і формулюється) різними фахівцями, майже винятково, лише у контексті їх вузькогалузевого розуміння проблеми.

У сучасних умовах широких повноважень численних економічних ВНЗів і фахових рад їх «зацікавлені впливові кола» формують навчальні програми відповідно до власного вузькопрофесійного розуміння, «враховуючи» науково-природничі і технологічні дисципліни за «залишковим принципом» та еkleктичного змісту, що не сприяє вирішенню сучасних актуальних проблем суспільства колективним розумом фахівців різних галузей науки і виробництва.

Настав критичний час змінити ситуацію формування навчальних програм, утворити демократично-колегіальний «круглий стіл» фахівців різних галузей знань у Міністерстві освіти, фахових радах і вузах України, опрацювати науково обґрунтовану концепцію і типові програми, які б базувались на холістичному підході

інтеграції природничих, економічних і гуманітарних знань. Науково-природничий і виробничо-технологічний аспект повинен бути обов'язковим при розробці будь-яких програм з економіки і екології. Це буде сприяти подоланню давньої проблеми, на яку звертав увагу ще В. Вернадський і пізніше лауреат Нобелівської премії В. Леонтьєв щодо непорозумінь між представниками природничих і гуманітарних наук.

Новий напрям економічної науки — *холістична економіка*, — сформований у середині минулого століття групою вчених (Торстейн Вебнел, Уеслі Мітчелл та ін.) сьогодні є особливо актуальним. Отже, маємо поставити питання. Як швидко сучасна економічна наука буде спроможна сприймати суспільну економічну діяльність як цілісну динамічно функціонуючу систему, що включає поряд з грошовою цінністю створеною людиною також цінності, надані Природою з її морально-етичним імперативом? Покладемо надії на нове покоління економістів, яке звільниться з полону грошово-матеріальної моралі — «економічна доцільність» (грошова вигода) поза все.

На жаль, за роки незалежності України вирішення таких питань у навчальних економічних ВНЗ погіршилися: різко скоротилась навчальна база і, навіть, дисципліни природничо-технологічного і екологічного спрямування скорочені чи навіть виключені з переліку обов'язкових.

Чи узгоджується це з університетською освітою? З цим необхідно визначатись.

О. Д. Колотило, канд. екон. наук,
доцент кафедри страхування

ЗАСТОСУВАННЯ АКТУАРНИХ РОЗРАХУНКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАХОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ»

Практичний досвід вітчизняного страхового ринку останнього десятиріччя свідчить про активний пошук страховиками різноманітних фінансових методів у забезпеченні страхових зобов'язань. На жаль, питання платоспроможності (надійності забезпечення страхових зобов'язань), в умовах зростаючої національної та глобальної конкуренції, з року в рік лише загострюється, засвідчуючи економічну недостатність лише фінансових методів.